

Markägarna enligt särskild förteckning

Bildande av naturreservat för Abborravan vid Ruskesele, Lycksele kommun

(2 bilagor)

Beskrivning av naturreservatet

Abborravan är en grund av med förbindelse med Ruskeselet i Vindelälven. Omgivningarna är uppbyggda av grus och sand. Den är belägen i nära anslutning till högsta kustlinjen. I avan växer vattenaloe på den enda kända växtplatsen i Nordsverige mellan Indalsälvens nedersta del och Torne älv. Två andra ovanliga vattenväxter är vattenpilört och kransslingor.

Reservatets benämning	Abborravan
Kommun	Lycksele
Fastigheter	Delar av Ruskesele 1:25, 2:16, 2:27, 2:50 och 7:1
Areal	12 ha
Därav landareal	7 ha
Lägesbeskrivning	Sankmark, karta 22L 8-9 i-j Ruskesele
Naturvårdsförvaltare	Skogsvårdsstyrelsen
Ägarekategori	Enskilda
Ärendets handläggning	Lycksele kommun och statens naturvårdsverk har tillstyrkt naturreservatsbildning. Markägarna har hörts på föreskrivet sätt.

Grund för beslutet

Främst vattenaloe men även vattenpilörten är mycket ovanliga inslag bland vattenväxterna i Vindelälvens system.

1979-05-21

11.111-2080-75

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1974:1025) förklarar länsstyrelsen det område som är utmärkt på bifogade karta som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

---

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, muddra, borra, schakta dika, dämna, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan markbehandling.
2. anordna upplag annat än tillfälligt för skogsbrukets behov
3. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning
4. använda kemiska bekämpningsmedel
5. tillföra växtnäringsämnen
6. inplantera för området främmande växtarter

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttas inom reservatet

---

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och förordningar skall förbud gälla att

skada Abborravans vattenvegetation t ex genom att plocka eller gräva upp örter, gräs och mossor

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

---

Syftet med vården och förvaltningen

Syftet med vården skall vara att bevara områdets ovanliga växtlighet. De omslutande raningsmarkerna bör genom bortröjning av åtmin-

stone uppväxande träd hållas öppna. Förutsättningarna för att underhålla lodorna skall prövas.

Skötselplan

Länsstyrelsen kommer att i särskilt beslut fastställa skötselplan.

Naturreservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga (formulär 1).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sven Johansson jämte ledamöterna Bert Ove Bäckman, Torsten Gavelin, Marita Hansson, Margareta Hedlund, Erik Johansson, Yngve Lauritz, Karl-Erik Lundström, Stefan Löfstedt, Hilding Lövbom, Hagar Normark, Carl Schmidt och Göran Svanberg.

I den slutliga handläggningen deltog även tf länsråd Stig Rönnblad, länsantikvarien Karin Eriksson, överlantmätare Tore Kvarnbrink, byrådirektör Per Erik Persson, föredragande och länsarkitekt Mårt Saarn.

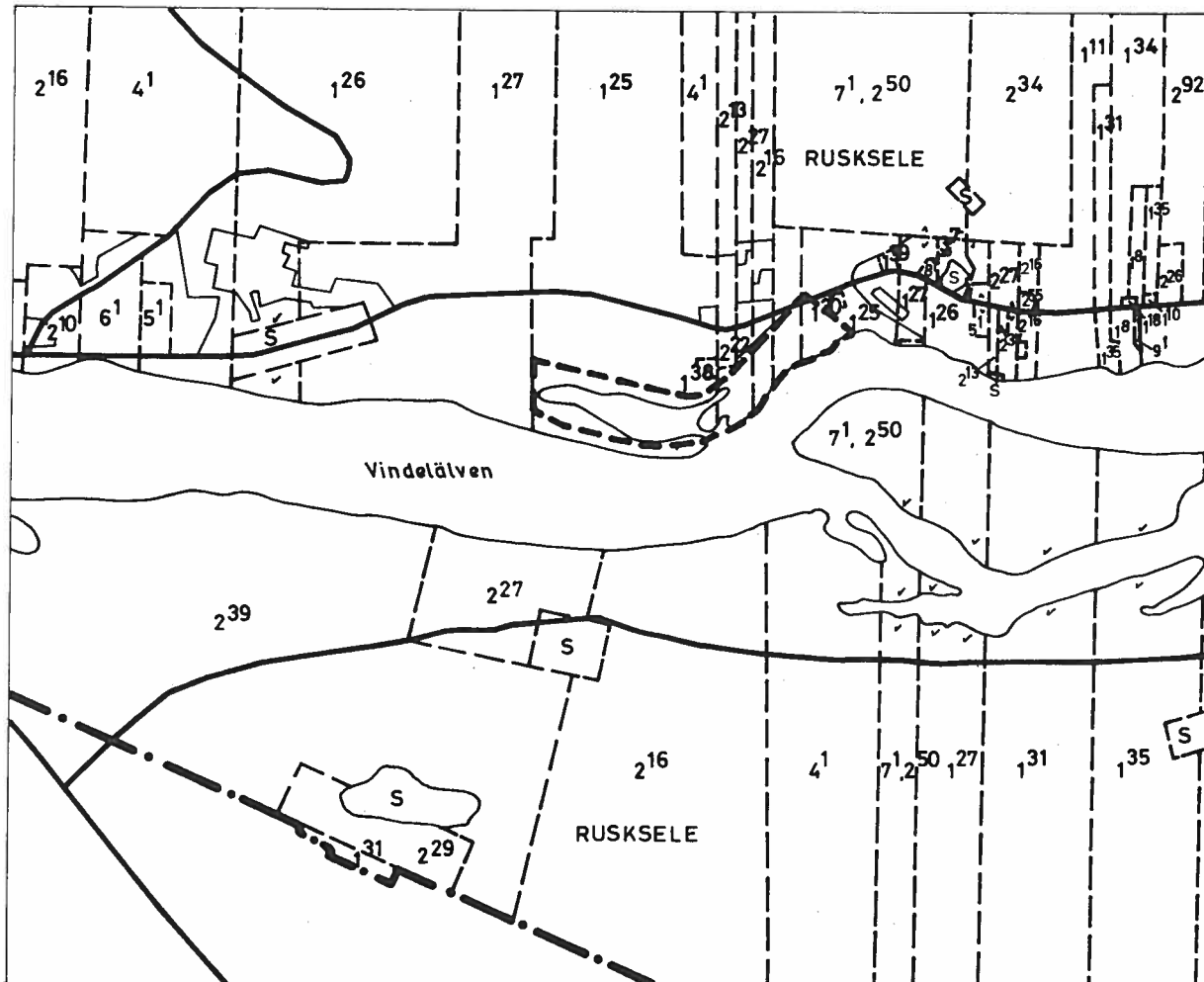

Sven Johansson

Per Erik Persson

Bilagor

karta
besvärshänvisning

Kopia till
styrelsens ledamöter och suppleanter (35)
markägarna
handlingarna
NE
PEP
Dossiern "Abborraden"

ABBORRAVAN I RUSKSELE

----- GRÄNS FÖR NATURRESERVAT

Tillhör länsstyrelsens beslut
 dnr 11.111-2080-75

SKALA 1:20 000

SKÖTSELPLAN FÖR ABBORRAVANS NATURRESERVAT I LYCKSELE KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1. Syfte med säkerställande och skötsel**
- 2. Beskrivning av reservatet**
  - 2.1 Administrativa data
  - 2.2 Allmän beskrivning av området
  - 2.3 Natura 2000
- 3. Skötsel av naturtyper**
  - 3.1 Avan
  - 3.2 Raningsmarker
  - 3.3 Buffrande marker
  - 3.4 Övrig mark
- 4. Friluftsliv**
  - 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet
  - 4.2 Kvalitetsmål
  - 4.3 Åtgärder
- 5. Övriga anläggningar**
- 6. Nyttjanderätter**
- 7. Utmärkning av gränser**
- 8. Sammanställning av åtgärder**
- 9. Tillsyn och uppföljning**

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet och dess skötsel är att bevara den naturligt eutrofa avan och de växtsamhällen som hör denna till, som t ex vattenaloe, vattenpilört och kransslinga.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

Namn	Abborravan
Skydd	Naturresevat – 2402040
Kommun	Lycksele
Läge	Strax öster om Ruskesele, kartblad 22I 8-9 i-j, naturgeografisk region 32c, koordinat 1645400 / 7193600
Ägarkategori	Privat
Totalareal	13.4 ha
Produktiv skog (ej skyddad)	3.9 ha
Vatten (eutrof ava)	4.4 ha
Naturbetesmark	1.4 ha
Raningsmark i träda	1.2 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.2 Allmän beskrivning av området

Naturresevatet Abborravan ligger i den norra delen av Lycksele kommun, strax väster om samhället Ruskesele. Abborravan är belägen i nära anslutning till högsta kustlinjen och är en grund ava med förbindelse till Ruskeselet i Vindelälven. Omgivningarna är främst uppbyggda av grus och sand och i avan växer den för breddgraden mycket sällsynta vattenaloe i massbestånd. Vid vegetationsperiodens slut, i augusti månad, är beståndet som störst och uppgår till ca 2.5 miljoner plantor, dessa täcker då huvuddelen av botten i lagunen. Två andra ovanliga vattenväxter inom reservatet är vattenpilört och kransslinga. Öster om avan finns en gammal slåtterraning, vilken nyttjades till mitten av 1950-talet. Raningen har därefter inte röjts eller hävdats kontinuerligt och uppslaget av vide har därför ökat med åren. Under 1990-talet betades dock marken av får under en kortare period. De lador som står kvar efter slåtterepoken reparerades av länsstyrelsen i början av 1990-talet, dessa är dock i ett stort behov av att ses över igen. Det finns även spår efter en vattenledning inom raningen, vilken troligen blivit uppförd någon gång under 1800-talet.

Figur 1. Översiktskarta för naturreservatet Abborrhavan.

2.3 Natura 2000

Naturreservatet Abborrhavan ingår i nätverket Natura 2000 (Natura 2000 område – SE0810361), den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden. De åtgärder som beskrivs i skötselplanen och som senare kommer att genomföras tar även hänsyn till bevarandet av de naturvärden som finns utpekade för Natura 2000.

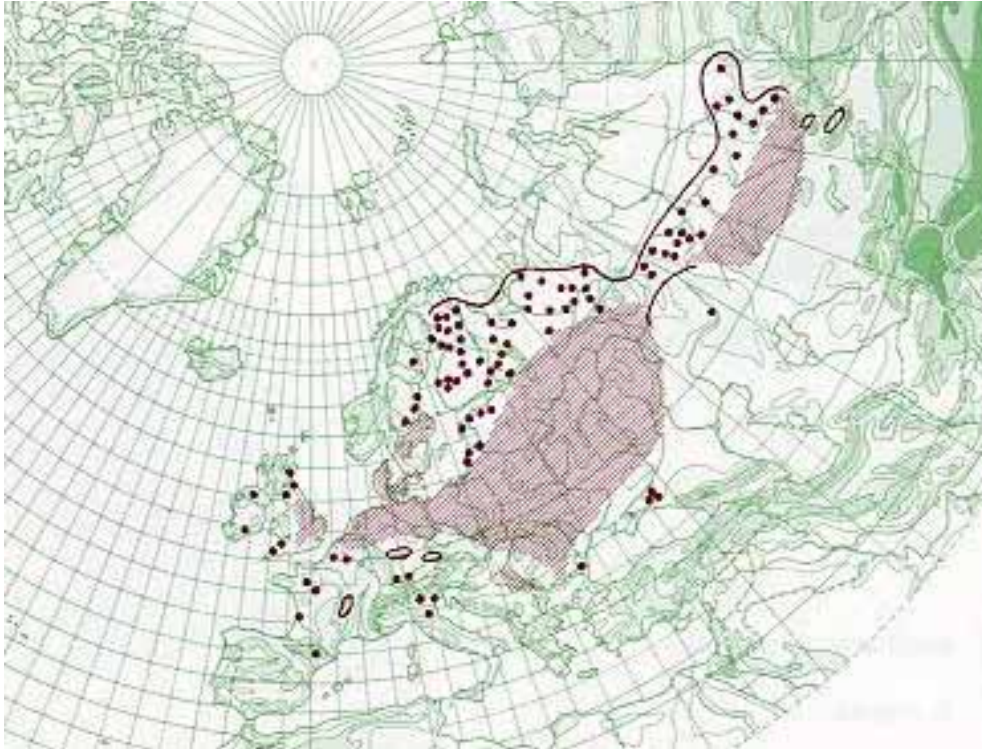
3. Skötsel av naturtyper

Under denna rubrik beskrivs uppsatta kvalitetsmål och de skötselåtgärder som kommer att utföras inom de olika delarna av reservatet.

3.1 Avan (3150)

Den näst intill avsnörda viken (avan) inom reservatet är naturligt eutrof och här växer den för breddgraden ovanliga kärlväxten vattenaloe i stora bestånd. Växtlokalen är den nordligaste för landet. Vattenaloe är mer vanligt förekommande i de södra och östra delarna av Europa (figur 2). Vattenaloe växer i grunt och mycket näringsrikt vatten, och påträffas ofta i stora bestånd. Vattenaloens långsmala och sågtandade blad sitter samlade i en rosett, vilken är löst fäst i botten. Arten är ganska svår att upptäcka eftersom den bara kommer upp till ytan just under blomningen. Vattenaloe blommar i juli-augusti och när blomningstiden närmar sig fylls bladen med syre och plantorna stiger mot ytan så att bladspetsarna och blommorna kommer upp ovanför vattenytan. Blommorna är vita och förhållandevis stora. På hösten sjunker vattenaloe till botten där den sedan övervintrar nere i bottenlammet. Vattenaloe är ej frosttålig och klarar därför inte att vattensamlingarna bottenfryser. I Abborrhavan finns det uteslutande honplantor, varför arten bara kan föröka sig vegetativt. Fenomenet med enköniga populationer är ganska vanligt, speciellt i norra Europa.

Figur 2. Utbredningskarta för vattenaloe där helmarkerade röda fält visar platser där arten är allmänt förekommande. Enstaka fyndlokaler är markerade med svarta punkter. (Källa: Naturhistoriska riksmuseet)

Bild: I den permanent vattenfyllda eutrofa avan växer vattenaloe i stora bestånd. I slutet av vegetationsperioden täcker arten i stort sett hela botten i avan. Här växer även vattenpilört och kransslinga.

Kvalitetsmål

Frånsett det naturliga successionsförloppet, så som effekter från landhöjning och igenväxning, ska avan som helhet, och vattenaloens naturliga bestånd, bevaras.

- Avans omfattning ska inte tillåtas minska till följd av mänsklig påverkan.
- Populationen av vattenaloe får inte minska till följd av mänsklig påverkan.
- Minst 5 arter som är karakteristiska för eutrofa vatten ska kunna hittas.
- Avans vegetationsstruktur ska vara opåverkad.

Åtgärder

Avan ska lämnas orörd (fri utveckling). En naturlig succession inom avan, med en långsam igenslamning och igenväxning, ska tillåtas (delområde 1, bilaga 1).

3.2 Raningsmarker

Innefattar de delar inom reservatet som under vissa perioder översvämmas och som tidigare använts som slåttermarker.

Med hänsyn till reservatets syfte så är raningsmarkerna inte prioriterade. Raningsmarkerna ska dock eftersträvas att hållas fria från sly. De stora arealer av ängs- och naturbetesmark som fanns före 1950-talet är ett markslag som nästan gått förlorat i vårt län. Till dessa marker hör en mängd arter av såväl växter som djur, och ett flertal är idag även rödlistade. Den traditionella slåtterhävden upphörde för en lång tid sedan och markerna har därför tappat de naturvärden och arter som en gång hörde dessa till. Raningsmarkerna ska därför tillåtas att hävdas genom bete, vilket även gynnar den naturliga artsammansättningen inom reservatet.

Halva raningsmarken inom naturreservatet restaurerades hösten 2003, med EU-medel i ett projekt som heter "Landskapsvård och köttproduktion i Vindelälvens närområde" (delområde 2, bilaga 1). Träd och lövsly har röjts bort och området betas nu av nötboskap (Highland cattle). Projektet sträcker sig fram till 2007.

Kvalitetsmål

- Raningsmarkerna ska om möjligt hållas fria från träd och buskar.

Åtgärder

- Träd och lövsly ska hållas borta genom årligt bete, alternativt genom röjning vid behov (delområde 2-3, bilaga 1).

3.3 Buffrande marker

Under de perioder som raningsmarken betas av boskap ska delar av den gamla raningsmarken fungera som ett naturligt buffrande filter mot avan. Spillning och trampskador skulle kunna leda till en snabbare igenväxning och ökad risk för uppslamning och grumling av vattnet i avan. Denna del kommer därför att utgöra en skyddszon mot avan. Omfattande röjningar och bete från boskap ska därför undvikas helt i denna del, busk och markskikt ska hållas intakt.

Kvalitetsmål

- Marken ska utgöra ett fullgott skydd mot läckage av kväve och finare jordpartiklar från betesmarken.

Åtgärder

- Området ska om möjligt lämnas som det är. Ett mindre uttag av ved för husbehov utgör däremot inget hot (delområde 4, bilaga 1).

Foto: Restaureringen av raningsmarken hösten 2003 genomfördes av projektet Vindelälvens naturbeten. För att få en bättre sikt ut mot reservatet gallrades även skogen längs med väg 363 ur. För att minimera risken för erosion sparades de äldsta träden. (Fotograf: Ingemar Johansson, Sorsele).

3.4 Övrig mark

I de övriga delarna av reservatet bedrivs skogsbruk på sedvanligt sätt. Skogsbruket utgör inget hot mot de naturvärden som finns (delområde 5, bilaga 1).

4. Friluftsliv

Väg 363 mot Sorsele passerar alldeles intill gränsen för Abborravans naturreservat. Området är därför lätt att nå för eventuella besökare. Med tanke till reservatets karaktär kommer besökare endast att stanna till vid vägen för att få information om reservatet, samt beskåda den vackra vyn mot Vindelälven.

4.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Inom reservatet finns inga anordningar för besökare, endast två informationsskyltar i A3-format.

Kvalitetsmål

- Reservatet ska ha en bra utsiktspunkt från väg 363.
- Det ska finnas skyltar med information om reservatet och de naturvärden som finns utplacerade på lämpliga platser.

Åtgärder

- Den utpekade utsiktspunkten, längs med väg 363, ska hållas väl röjd. Man ska här ha en god sikt över raningsmarkerna och älven.
- En reservatsskylt i minst A3-format ska finnas vid utsiktspunkten, samt även på andra sidan av vägen, där vägen slutar (se bilaga 2).

5. Övriga anläggningar

Inom reservatet finns två slätterlador, vilka står på raningsmarken mot älven (se bilaga 2). Ladorna ger området ett mycket charmfullt intryck och är kulturvärden som ytterligare förhöjer områdets värde. Dessa två lador ska ses över och upprustas igen.

6. Nyttjanderätter

Marken inom reservatet är i privatägt och kan nyttas inom ramen för gällande reservatsbestämmelser.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna ska ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av åtgärder

Åtgärd	Tidpunkt
Röjning vid utsiktspunkten, vid väg 363	2010-2015
Röjning av raningsmarkerna (om ej betet fortsätter)	2010-2015
Restaurering av de två slätterladorna	2010-2020
Röjning vid utsiktspunkten, vid väg 363	2020-2025

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 – har tagits fram. Denna ska användas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Peter Näslund

Bilagor:

1. Indelning i skötselområden
2. Karta för friluftsliv

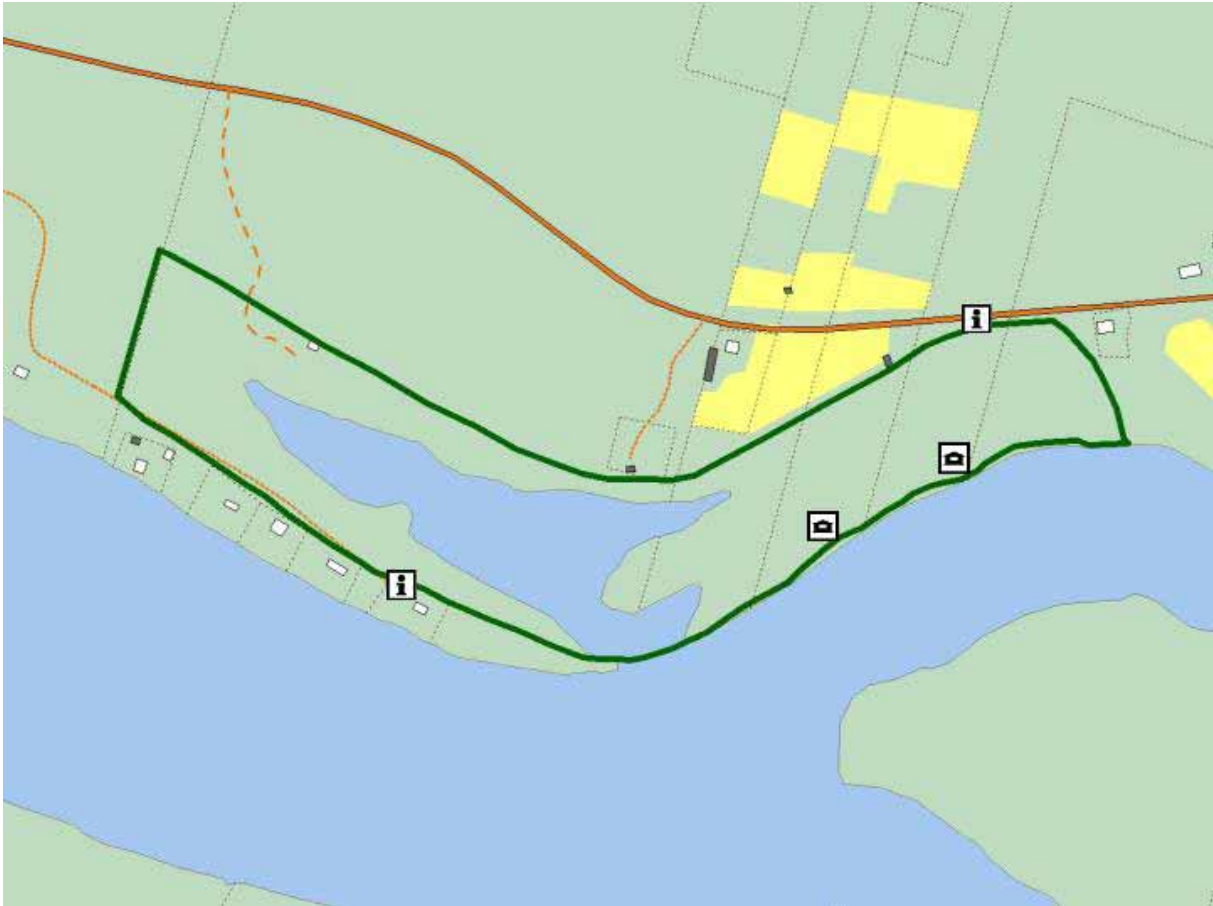
INDELNING I SKÖTSELOMRÅDEN

Skötselplan för Abborravans naturreservat. Tillhörande beslut dnr: 11.111-2080-75

1. Avan
2. Raningsmark som restaurerats
3. Raningsmark
4. Buffrande mark mot avan
5. Mark utan skötsel

ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV

Karta över reservatet med vägar, informationsplatser och slåtterlador utmarkerade.